

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-10-23

Ärendenummer FSF-2024-02934

Handläggare

Carina Koch Samuelsson

E-post: carina.samuelsson@forskola.goteborg.se

Återkoppling av uppdrag gällande förslag på arbetssätt för systematisk uppföljning av den obligatoriska kartläggningen i förskoleklass

Förslag till beslut

Förskolenämnden godkänner förslaget på arbetssätt för systematisk uppföljning av elevresultat enligt föreliggande tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Förskolenämnden har gett förskoleförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på arbetssätt för systematisk uppföljning av den obligatoriska kartläggningen i förskoleklass i syfte att bättre kunna analysera och förbättra förskoleverksamheternas kvalitet (protokoll nr. 17/2024 §198). Föreliggande tjänsteutlåtande innehåller förskoleförvaltningens redovisning av uppdraget inklusive förslag på arbetssätt.

Uppdraget har avgränsats av förvaltningen till att omfatta kartläggningsmaterialet Hitta Språket. Det är ett kartläggningsmaterial som är framåtsyftande och har en tydlig progression till bedömningsstöd i grundskolans årskurs 1 och till kriterier för bedömning av kunskap i årskurs 3. Kartläggningen avser förmågor med betydelse för att knäcka den alfabetiska koden och utveckla god avkodningsförmåga och läsförståelse.

I det förslag på arbetssätt som tagits fram omhändertas relevanta elevresultat från Hitta Språket inom förvaltningens befintliga struktur för systematiskt kvalitetsarbete. Elevresultat från Hitta Språket kan, som ett av flera underlag vid analys av förskolans språkutvecklande arbete, bidra till en djupare förståelse för vilken undervisning barnen har tagit del av i förskolan och stödja utvecklingen av förskolans kvalitet. Samtidigt ser förvaltningen en rad utmaningar med att omhänderta elevresultaten för Hitta Språket.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förmågan att kommunicera kan ses både som en central kompetens och som en mänsklig rättighet. Förskolans arbete med att utveckla barns språkliga förmågor utgör en viktig grund för deras framtida skolgång, hälsa och yrkesliv, men har också en avgörande betydelse för deras delaktighet i samhället.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 19 november 2025.

Bilaga

Sammanfattande beskrivning av kartläggningsmaterialet Hitta Språket

Beskrivning av ärendet

Förskolenämnden har gett förskoleförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på arbetssätt för systematisk uppföljning av den obligatoriska kartläggningen i förskoleklass i syfte att bättre kunna analysera och förbättra förskoleverksamheternas kvalitet (protokoll nr. 17/2024 §198).¹ Föreliggande tjänsteutlåtande innehåller förskoleförvaltningens redovisning av uppdraget inklusive förslag på arbetssätt.

Genomförande av utredning i ärendet

Utredningen har genomförts i samverkan mellan förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Omvärldsbevakningen har gjorts med representanter från Borås Stad, Malmö Stad och Stockholm Stad.

Avgränsning

Uppdraget har avgränsats till att omfatta Hitta Språket, ett av de två obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklass. Elevresultat från kartläggningsmaterialet Hitta Matematiken finns ännu inte tillgängligt i förskoleförvaltningen, men kan i ett senare skede bli aktuella att ta del av.

Arbetssätt som föreslås i detta tjänsteutlåtande bygger på Skolverkets förslag till revidering av kartläggningsmaterialet Hitta Språket², Läroplan för förskolan (Lpfö18/2025) och förvaltningens nya struktur för systematiskt kvalitetsarbete som infördes hösten 2025.

Uppdragets koppling till befintliga styrdokument

Förslag på arbetssätt utgår från förskolans läroplan och språkliga uppdrag, Strategi för förskoleförvaltningens språkfrämjande insatser 2021–2026 samt förskoleförvaltningens nya struktur och systematik för förskolans kvalitetsarbete. Förslaget vilar även på Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa 2025–2030 samt EU:s rekommendationer om nyckelkompetenser i det livslånga lärandet.

Förvaltningens bedömning

Förskoleförvaltningen gör bedömningen att elevresultat från kartläggningsmaterialet Hitta Språket innehåller relevanta delar för förskolan att ta del av i syfte att utveckla förskolans språkliga uppdrag och kvalitet. För att resultaten ska kunna användas i förskolan krävs ett arbete med att förstå dem utifrån förskolans kontext.

Förslag på arbetssätt för systematisk uppföljning av elevresultat från Hitta Språket

Inom det nationella kvalitetssystemet för skolväsendet har fem delmål tagits fram av Skolverket för att stödja utveckling och uppföljning av kvalitet och likvärdighet i förskolan.³ Förskoleförvaltningen har integrerat dessa delmål i den nya strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet och tagit fram kvalitetskriterier för varje delmål. Delmål 5

¹ Uppdraget återfinns i reviderat yrkande från D, M, L, S, V, MP med instämmande av KD daterat 2024-11-26 (protokoll 17/2024 §198).

² Det pågår en revidering av Hitta Språket. En första version av reviderade material publicerades inför läsåret 2025/2026. Revideringen förväntas vara klar och materialet bli obligatoriskt att använda från läsåret 2026/2027.

³ [Nationella målsättningar, delmål och indikatorer](#)

handlar om språk och kommunikation. Förvaltningen bedömer att elevresultaten från Hitta språket kan utgöra ett av flera underlag i analysen och utvärderingen av detta mål.

Hitta Språket innehåller tre aktiviteter:

1. Vi berättar och beskriver
2. Vi närmar oss skriftspråket
3. Vi urskiljer fonem och sammanljudar bokstavsljud

Aktiviteterna har betydelse för elevernas förmåga att knäcka den alfabetiska koden och utveckla god avkodningsförmåga och läsförståelse. Varje aktivitet är i sin tur uppdelad i ett antal observationspunkter.

Förskoleförvaltningen bedömer att aktivitet ett och två har relevanta inslag för förskolan. Aktivitet ett och dess observationspunkter har tydlig koppling till förskolans läroplansuppdrag. Även aktivitet två ligger i linje med förskolans uppdrag men tillhörande observationspunkter ligger närmre förskoleklassens undervisningsuppdrag. Elevresultaten behöver därför förstås och användas på olika sätt i förskolans kontext. Elevresultat från aktivitet tre bedöms däremot som mindre relevant att ta del av då observationspunkterna handlar om förmågor som främst förväntas utvecklas under förskoleklasstiden. Dessutom är inte samtliga observationspunkter i aktiviteten obligatoriska att kartlägga. För en sammanfattande beskrivning av kartläggningsmaterialet Hitta Språket, se bilaga.

Tabellen nedan visar förslag på arbetssätt där elevresultaten från Hitta Språket omhändertas inom förvaltningens befintliga struktur för systematiskt kvalitetsarbete. Tidpunkt för när resultaten blir tillgängliga i förskoleförvaltningen har lagts till samt förtydligande kring var delmål 5 hanteras (markerat i blått).

Vad	När	Ansvarig	Innehåll
Nulägesanalys (inklusive verksamhetsplan) per verksamhetsområde	September	Verksamhetschef	Verksamhetsområdets förutsättningar, föregående läsårs utvärdering, faktorer för framgångsrik skolutveckling, prioriterade utvecklingsområden och insatser kopplade till delmålen, verksamhetschefens ledarhandlingar
Nulägesanalys (inklusive verksamhetsplan) per förskola	September	Rektor	Förskolans förutsättningar, föregående läsårs utvärdering, faktorer för framgångsrik skolutveckling, prioriterade utvecklingsområden och insatser kopplade till delmålen, rektors ledarhandlingar
Resultat för Hitta Språket tillgängliga i förskoleförvaltningen	Mars/april	-	Tidpunkt för när elevresultaten från Hitta Språket årligen presenteras i förskoleförvaltningens statistikverktyg.
Utvärdering av resultat och måluppfyllelse i förhållande till de nationella delmålen	Maj	Rektor	Resultat, måluppfyllelse, analys och utveckling i förhållande till nationellt delmål 5 med tillhörande kvalitetskriterier samt den övergripande målsättningen för förskolan.
Utvärdering av resultat och måluppfyllelse i förhållande till de nationella delmålen	Juni	Verksamhetschef	Resultat, måluppfyllelse, analys och utveckling i förhållande till nationellt delmål 5 med tillhörande kvalitetskriterier samt den övergripande målsättningen för förskolan.
Kvalitetsrapport (rapportering till skolchef och nämnd)	Augusti	Avdelningschef	Resultat, måluppfyllelse, analys och utveckling i förhållande till nationellt delmål 5 med tillhörande kvalitetskriterier samt den övergripande målsättningen för förskolan.

Ytterligare aspekter att ta hänsyn till vid analys av Hitta Språkets elevresultat

Hitta Språket är ett framtidsytande material med koppling till det obligatoriska bedömningsstödet i grundskolans årskurs 1, bedömningskriterierna i årskurs 3 och den så kallade Läsa- skriva- räknagarantin⁴. Det innebär att elevresultat från Hitta Språket inte direkt kan översättas till förskolans kontext.

När förskolan tar del av elevresultaten från förskoleklass är det viktigt att vara medveten om att flera olika faktorer kan ha påverkat resultaten.

- Kartläggningens genomförande kan anpassas efter den aktuella elevgruppen. När skolenheter tar tillvara elevresultaten har de tillgång till lärares dokumentation, både på individ- och gruppnivå, och har kunskap om vad som kan ha påverkat resultaten. Sådan information faller bort när resultaten registreras på huvudmannanivå.
- Resultatet av kartläggningen är inget prov- eller testresultat och blir därför inte lika jämförbara på aggregerad nivå. Däremot kan elevresultaten utgöra underlag för att urskilja eventuella mönster och följa tendenser i förskolan över tid.
- Förskolan behöver veta att elevresultaten sannolikt kommer från olika skolor och kan ha bedömts av lärare med skiftande bedömarkompetens. Det gäller exempelvis bedömning av kunnande hos elever med annat modersmål än svenska och som ännu inte kommit så långt i sin andraspråsutveckling.
- Elevresultaten kan påverkas av när under höstterminen kartläggningen genomförts. Elever som kartlagts sent under höstterminen har tagit del av mer undervisning i förskoleklass än de som kartlagts tidigt.
- Förskolor som tar del av elevresultat från få individer behöver överväga hur användbara resultaten är i en analys av förskolans språkliga uppdrag.

Genom att utgå från förskolans värdegrund och pedagogiska uppdrag kan elevresultat från Hitta språket utgöra ett av flera underlag i analysen av den utbildning och undervisning som barnen har tagit del av. Resultaten behöver sättas i relation till underlag som beskriver förskolans processkvalitet inom områden som exempelvis strukturerat ordförrådsarbete, högläsning med samtal om bild och text, intresse för symboler och tecken (tidig skriftspråkutveckling) och fonologisk medvetenhet⁵. Elevresultaten behöver även förstås i relation till förskolans strukturkvalitet, såsom barns närvaro, personalens kompetens och socioekonomiskt index.

Sammantaget innebär ovan beskrivna aspekter att vägledning kan behövas i analysarbetet i förskolan av Hitta Språkets elevresultat.

Johan Olofson

Malin Welin

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Styrning och ledning

⁴ Garantin för tidiga stödinsatser, även kallad "Läs skriva, räkna garantin, infördes 2019 i skollagen. Den innebär att alla elever tidigt ska få det stöd de behöver för att utveckla sina kunskaper i språk, läsning, skrivning och matematik. Som en del av garantin används kartläggningsmaterialet Hitta Språket i förskoleklass.

⁵ Fonologisk medvetenhet är en del av språklig medvetenhet och är viktig för läs- och skrivinläring, då den bidrar till att förstå sambandet mellan ljud och bokstäver. Förskolan kan exempelvis arbeta med detta genom att lyssna efter ljud, antal stavelser i ord, första ljud i ord, om ord är långa eller korta, samla på ord som börjar på samma ljud.